

Florence Nightingale Yemini ile Uluslararası Hemşirelik Andı'nın Karşılaştırılması ve Etik İlkeler Açısından Değerlendirilmesi

Comparing the Florence Nightingale Pledge with The International Nursing Pledge and Evaluating Them in Terms of Ethical Principles: Review

Adem SÜMEN^a

^aHalk Sağlığı Hemşireliği Kliniği,
Manavgat Devlet Hastanesi,
Antalya

Geliş Tarihi/Received: 03.04.2017
Kabul Tarihi/Accepted: 12.05.2017

Yazışma Adresi/Correspondence:
Adem SÜMEN
Manavgat Devlet Hastanesi,
Halk Sağlığı Hemşireliği Kliniği, Antalya,
TÜRKİYE/TURKEY
adem_sumen@hotmail.com

ÖZET Tarih boyunca meslek üyeleri, mesleğe karşı güven oluşturmak, aynı zamanda kendilerini de güvenceye almak için and içmişlerdir. Bu da kişiye her şeyden önce vicdani bir sorumluluk getirmektedir. Çok eski çağlarda başlayan bir gelenek olduğu bilinen andın yasalar kadar önemli görüldüğü zamanlar olmuştur. Mesleklerin kendine özgü değer ve etik ilkeleri vardır ve bu mesleğin üyeleri bu değer ve ilkeler doğrultusunda davranmaktadır. Hemşireliğin ilk etik kodları olarak kabul edilen Florence Nightingale Yemini, hemşireler için önemli bir rehber olup, çeşitli kurallar içermektedir. Hemşirelik yemini özünü ve geçerliliğini çoğu zaman korurken, bazı kuralların ise içinde bulunulan dönemin şartlarına uygun olmadığından değişimine ihtiyaç duyulmuştur. Uluslararası Hemşirelik Konseyi, 1965 yılında yemini revize etmiş ve hemşirelik okullarının mezuniyet törenlerinde, dilimize de çevrilen Uluslararası Hemşirelik Andı okutulmaktadır. Bu makalede, Florence Nightingale Yemini ile Uluslararası Hemşirelik Andı karşılaştırılmış ve etik ilkeler çerçevesinde incelenmiştir. Hemşirelik için önemli olan etik ilkelerin; zarar vermeme-yararlılık, özerklik/bireye saygı, adalet ve eşitlik, mahremiyet ve sır saklama olduğu belirlenmiş ve hemşireliğin ahlaki temelinin bu ilkelere dayandığı kabul edilmiştir. Hemşirelik andlarında bireylere yönelik temel bir saygının olduğu, bireylere tercih yapma özgürlüğünün verildiği, bireye zarar vermektan kaçınılması gerektiği, kötülüğü engelleyip iyilik yapılması, verilen özel ya da gizli bilgilerin açıklanmaması gerektiği, herkese adil, eşit, uygun tedavi ve bakım verilmesinin önemi vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Etik, hemşirelik; etik kurallar

ABSTRACT Members of profession have pledged to build trust towards the profession and also assure themselves throughout history. This brings a conscientious responsibility to a person above all. There were times when pledge, known as a tradition starting in ancient times was considered as important as much as. Professions have distinctive values and ethical principles and the members of this profession act in accordance with these values and principles. Accepted as the first ethical codes of nursing; Florence Nightingale Pledge is an important guide for nurses and involves various rules. While the nursing pledge protects its essence and validity mostly, some rules have needed to be changed since they were not appropriate for the conditions of the period. International Council of Nursing revised the pledge in 1965 and the International Nursing Pledge, which was also translated in our language, is read in graduate ceremonies of nursing schools. In this study, the Florence Nightingale Pledge was compared with the International Nursing Pledge and they were examined within the frame of ethical principles. Ethical principles, which are important for nursing, were determined to be nonmaleficence- beneficence, autonomy/respect to individual, justice and equality, privacy and secrecy and it is accepted that moral basis of nursing is based on these principles. Nursing pledges emphasize the importance of showing a fundamental respect towards individuals, giving individuals the freedom of making a selection, requirement of avoiding hurting them, preventing evil and doing a favor, requirement of not disclosing private or confidential information, and providing fair, equal, convenient treatment and care to everyone.

Keywords: Ethics, nursing; codes of ethics

ANT VE ANT İÇMENİN ANLAMI

Ant/And kelimesi “an” kökünden türemiştir. Söz verme, anlaşma anlamlarını içermektedir. Moğolca kökenlidir. An kökü Moğolca ve Türkçede tutmak anlamını barındırmaktadır.¹ Türk kültür çevresinde “ant” yemin karşılığında kullanılmıştır. Bu bakımdan ant kelimesinin karşılığı yemindir.² Türk Dil Kurumunun sözlüğünde ise “(1) Tanrı’yı veya kutsal bilinen bir kişiyi, bir şeyi tanık göstererek bir olayı doğrulama, yemin, kasem; (2) Kendi kendine söz verme, ahit” tanımları yer almaktadır.³

Ant içmek tabirinin eski Türklere ve Moğollara dayandığını ifade edilmektedir. Eski Türklere ve Moğollarda olan bir adete göre, başka kabileden bir adamla kardeş olmak için, her ikisi kollarından birer damar açar ve akan kanı bir çanağa aldıktan ve bunu süt veya kıymızla karıştırdıktan sonra şahitler huzurunda ve merasim-i mahsus ile yarı yarıya içerlerdi. O zaman, bu iki adamdan her biri, diğerinin kabilesinde ötekinin bütün hukukuna sahip olmak için ant içmiş sayılırlardı.⁴ Andın şekli, insanların inanışlarına, inançlarına, geleneklerine, ahlaki anlayışlarına, yaşadıkları dönemlerin durumlarına göre değişebilir.⁵ Ant içen kişi öteki kişilere bir güvence vermektedir. Andı tutmamak kişiye vicdani bir yükümlülük getirmektedir. Yani günümüzdeki anlamıyla hukuksal bir yaptırımı yoktur, ama söylemi hukuk metinleri ile önemli ölçüde kesişir. Ant içmek ilkel toplumlardan başlayan eski bir gelenektir. Tarih içinde bazı dönemlerde andın önemi artmıştır. Öyle ki içilen andın yasa kadar geçerli olduğu, hatta yasalardan daha önemli görüldüğü dönemlerden ve durumlardan söz edilebilir.⁶

Tarih boyunca meslek üyeleri, toplumla aralarında bir sınır çizmek, mesleğe karşı güven oluşturmak aynı zamanda kendilerini de güvenceye almak için and içmişlerdir.⁷ Sağlık alanında ise en eski ant içme Hipokrat Andı’na dayanmaktadır. Hekimlerin ve diğer sağlık çalışanlarının mesleklerini onurla uygulayacaklarına dair tarih boyunca ettikleri bir yemindir. Antik çağda yaşamış ve Batı tıbbının kurucusu olduğu kabul edilen Hipokrat (Hippokrates) ya da onun öğrencilerinden birisi tarafından yazıldığı kabul edilmektedir. Özgün metin

aşagıda verilmiş ve zaman içinde defalarca değişikliğe uğramıştır.⁸

“Hekim Apollon, Asklepius, Higiya, Panacea üzerine ve bütün Tanrı ve Tanrıçaların huzurunda yemin ederim ki, yeteneğim ve gücüm elverdiğince bu ant ve sözleri tutacağım:

Bu sanatta hocamı, babam gibi tanıyacağım, rızkımı onunla paylaşacağım, ihtiyacı olursa kesemi onunla bölüşeceğim, çocuklarına kardeşim gibi bakacağım ve öğrenmek isterlerse bu sanatı ücretsiz öğreteceğim; ilaç reçetelerini, şifai bilgileri ve diğer bilgileri sadece ve sadece kendi evlatlarıma, hocamın çocuklarına ve hekimlik kurallarına uygun sözleşmeyle bağlı ve ant içmişlere öğreteceğim.

Yeteneğim ve hakimiyetim ölçüsünde hastalarımın iyiliği için tedaviler önereceğim ve asla kimseye zarar vermeyeceğim.

İsteyen hiç kimseye öldürücü bir eczayı ne vereceğim ne de bunu tavsiye edeceğim; benzer şekilde, bir gebe kadına çocuk düşürmesi için ilaç vermeyeceğim.

Hayatımın ve sanatımın saflığını koruyacağım.

İç organlarındaki taşı keserek almayı, hastalığı çok açık olan hastalarda bile, işin ehli olanlara bırakacağım.

Hangi eve girersem gireyim, bütün kasıtlı kötülük ve suistimallerden ve özellikle de ister hür ister köle olsun erkek ve kadınların vücudunu kötüye kullanmaktan kaçınarak, sadece hastaya yardım için gireceğim.

Gerek sanatımın icrası sırasında gerekse insanlarla gündelik ilişkideyken edindiğim bilgileri ortalığa saçmayacağım, bir sır olarak saklayacağım ve kimseye açmayacağım.

Bu yemine sadık kalırsam hayatımı ve mesleki uygulamalarımı insanların tümünden ve her zaman saygı görerek mutlulukla sürdüreyim, ama ona ihanet eder ya da çiğnersem tam tersini yaşayayım.”

HEMŞİRELİK MESLEĞİ VE ANDIN GELİŞİMİ

Sağlık bakımı sistemi içinde önemli bir yeri olduğu kabul edilen hemşirelik, sağlıklı/hasta bireyi tüm boyutları ile bir bütün olarak ele alan sağlık disip-

linidir. Hemşireler, insanın, fertilizasyondan ölüme değin süren yaşamın tüm evrelerinde esenlik-sağlık-rahatsızlık-hastalık ve ölüm dizgesinin herhangi bir noktasında rol ve sorumluluklar üstlenmektedir.⁹ Hemşireliğin tarihi, insanoğlunun var oluşu ile başlayarak, kadının şefkatli, şifa verici rolü ve doğasında bulunan fedakarlık ile özdeşleşmiştir.¹⁰ Ancak modern anlamdaki hemşireliğin Kırım Savaşı (1854-1856) sırasında, Florence Nightingale (1820-1910) ile başladığı kabul edilmektedir.¹¹ Hemşireliğin profesyonelleşmesi için ilk adımları atan Florence Nightingale hemşireliğin ilk kuramcısıdır ve hemşirelik kavramını “bireyin sağlığı için sorumluluk almak ve bireyi en iyi sağlık düzeyine ulaşmasını sağlamak üzere uygun çevre oluşturmak” şeklinde tanımlamıştır.¹² Türkiye, Kırım Savaşı sırasında dünyaca ünlü bir hemşire liderin Üsküdar Selimiye Kışlasında verdiği hizmetlerle, hemşirelik mesleğinin doğuşuna tanık olmuş bir ülkedir.¹¹

Florence Nightingale'in hemşirelik çalışmalarından etkilenen, Michigan Hemşireleri Derneği'nin ilk kurucusu ve halk sağlığı hemşiresi olan Lystra Gretter (1858-1951), Florence Nightingale adına bir yemin hazırlanmasını teklif etmiştir. Gretter başkanlığında görev yaptığı Michigan Detroit'teki Frand Hemşirelik Okulu'nda bir komite kurulmuş ve bu komitenin oluşturduğu Florence Nightingale Yemini ilk defa okulun 1893 mezunları tarafından edilmiştir.^{13,14} İlginç bir şekilde yemin Florence Nightingale'in kendisi tarafından yazılmamış sadece atfedilmiştir.^{15,16} Florence Nightingale Yemini aşağıdaki gibidir:¹⁶

“Tanrı'nın ve bu meclisin huzurunda hayatımı saflık içinde geçireceğime ve mesleğimim sadakatle yerine getireceğime ant içerim.

Her türlü zararlı şeylerde kaçınacağım; zararlı olan ilacı kullanmayacağım ve bilerek vermeyeceğim.

Mesleğimim standardını korumak ve ilerlemek için elimden geleni yapacağım.

Bana verilen her türlü sırrı ve mesleğimi icra için çağrıldığımda edindiğim ailevi bilgileri saklayacağım.

Hekim, görevini yaparken ona sadakatle yardım edeceğim ve kendimi bakımından sorumlu olduklarıma adayacağım.”

Lystra Gretter tarafından 1935 yılında yemin metni revize edilmiş, hemşirenin rolü genişletilerek hemşire bir sağlık misyoneri olarak tanımlanmıştır. Yapılan bir diğer değişiklikte hemşirenin kendisini insanlığın iyiliğine adanmıştır. Çünkü bu dönemde hemşireler artık yatak başı hizmetinden halk sağlığı hizmetine geçmiştir. Hekimlere sadakat ifadesinin kaldırılmış olması ise daha bağımsız bir hemşirelik mesleği anlayışına yönelişin işareti olarak kabul edilmektedir.¹⁴ Birçok okulda kendilerine göre yemini revize etmişlerdir. Örneğin California State University, Los Angeles tarafından “Tanrı'nın huzurunda ant içerim” ifadesi, “Bütün dinlerin Tanrı'ları” olarak değiştirilmiştir. Bu da dini arka plana atarak hemşirelerin tüm dinlere bağlı kişilere bakım verebileceğini yansıtmıştır. Bir diğer değişiklikte hemşire ve doktorlar arasındaki ilişkiye yönelik “bir ortamda tüm sağlık disiplinleri üyeleri ile karşılıklı saygı ve özenle çalışır” olarak revize edilmiş olmasıdır.¹⁶

Uluslararası Hemşirelik Konseyi, 1965 yılından yemini revize etmiştir. Hemşirelik okullarının mezuniyet törenlerinde, dilimize de çevrilen aşağıdaki Uluslararası Hemşirelik Andı okutulmaktadır.¹⁷

“Yüklenmiş olduğum sorumlulukların bilincinde geliştirdiğim anlayış ve becerilerimle herhangi bir ırk, inanç, renk, siyasal veya sosyal durum ayırımı gözetmeksizin hastalarıma bakacağıma; hayatı korumak, ızdırabı hafifletmek, sağlığı yüceltmek için gereken her türlü çabayı göstereceğime;

Bakımım altındaki hastaların bütün değer ve dini inançlarına saygı duyacağıma; bana bireylerle ilgili olarak verilen tüm bilgileri saklayacağıma; hayatı ya da sağlığı tehdit edebilecek her türlü girişimden sakınacağıma;

Mesleki bilgi ve becerilerimi en üst düzeyde tutmaya çalışacağıma; sağlık ekibinin bütün üyeleri ile iş birliği yapacağıma ve onları destekleyeceğime;

Bunların tümünü yaparken, Uluslararası Hemşirelik Ahlak Yasası'nın onurunu korumak için ge-

rekecek bütün çabaları sarf edeceğime ve hemşireliğin bütünlüğünü koruyacağıma ant içerim.”

HEMŞİRELİK YEMİNLERİNİN ETİK İLKELER ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ

Hemşire, hasta ya da sağlıklı bireylerle çalışırken sık sık karar verme sorumluluğuyla yüz yüze gelmektedir. Bu durumda hemşirenin seçimi, bir yaşam boyu öğrendiği ve modifiye ettiği bireysel ve mesleki değerlerinden etkilenmektedir. Hemşireler için en temel mesleki ortak değer insana zarar vermeme ilkesiyle ifade edilmiştir. Hemşirelik andı da dahil olmak üzere tüm hemşirelik faaliyetleri için oluşturulmuş yasal ve etik düzenlemeler bu ilkenin rehberliğinde yapılmıştır.¹⁸

Hemşirelik alanında etik kurallar ilk defa 1897 tarihinde Amerikan Hemşireler Birliği tarafından gündeme getirilmiştir. Hemşirelikte etik kuralların hazırlanması 1926 tarihinde gerçekleşebilmiş ve 1976 yılında Amerikan Hemşireler Birliğinin etik kuralları son şekliyle yayımlanmıştır. Amerikan Hemşireler Birliğinin etik kodları ile ilgili çalışmasının yanında Uluslararası Hemşireler Konseyi ilk defa 1953 yılında daha sonra 1965, 1973 yıllarında en son 2005 yılında son değişikliklerle hemşirelik etik kurallarını yayımlamıştır. Hemşirelik alanında yayımlanan bu etik kodlar meslek üyelerinin karşılaşılabilecekleri etik sorunlar karşısında mantıklı, nesnel ve doğru karar verebilmelerine rehberlik eder. Meslek içinde bütünlük ve dayanışmayı gerçekleştirir.¹⁹ Ülkemizde hemşireler tarafından geliştirilmiş bir meslek ahlak yasası yoktur. Uluslararası Hemşirelik Ahlak Yasası, Türk Hemşireler Derneği tarafından da benimsenmiştir. Türk Hemşireler Derneği bununla birlikte Aralık 2009 yılında Hemşireler İçin Etik İlke ve Sorumluluklar başlıklı bir yayın ile hemşirelere karar verme sürecinde rehber olacak ilkeler yayınlamıştır. Hemşirelik için önemli olan etik ilkelerin; zarar vermeme-yararlılık, özerklik/bireye saygı, adalet ve eşitlik, mahremiyet ve sır saklama olduğu belirlenmiş ve hemşireliğin ahlaki temelini bu ilkelere dayandığı kabul edilmiştir.¹⁷

Zarar vermeme-yararlılık ilkesi, hemşirelerin hastalara yarar sağlayacak bir şekilde davranmasını

gerektirir. Hemşirelerin yararlı bir şekilde davranma yükümlülüğü bulunmaktadır ve yarar sağlayan eylemler ahlaki ve yasal açıdan profesyonel rolün gerektirdikleridir.²⁰ Hemşirelik yemininin ilk formunda yer alan “her türlü zararlı şeylerde kaçınacağım; zararlı olan ilacı kullanmayacağım ve bilerek vermeyeceğim” ifadesi günümüze “hayatı korumak, ızdırabı hafifletmek, sağlığı yüceltmek için gereken her türlü çabayı göstereceğime” ve “hayatı ya da sağlığı tehdit edebilecek her türlü girişimden sakınacağıma” ifadeleri olarak değiştirilmiş; kasıtlı zarar vermeme ve yarar verme eyleminin gerçekleştirilmesinin önemi belirtilmektedir.

Günümüzde çoğu etik bilimciler, öncelikle hiçbir zararın verilmemesini savunan ve bu ilkeyi bütün ilkelerin üstünde tutan Hipokrat geleneği yönünde bir eğilim sergilemektedir. Kasıtlı zarara yol açacak eylemlerde bulunulmaması gerektiği gayet açıktır.²⁰ Amerika Birleşik Devletleri’ndeki tıp fakültelerinde kullanılmakta olan ant metinlerine yönelik bir çalışmanın sonuçlarına göre “yararlılık” ve “kötü davranmama” ilkelerinin ant metinlerinde kendilerini ağırlıklı biçimde hissettirdikleri görülmüştür.²¹ Aslında yararlılık ilkesi, iyi olmayı gerektirir. Amaç gerçekten hastanın bir bütün olarak iyi olmasını mı, yoksa tıbbi olarak iyi olmasını mı sağlamaktır?²² Hemşirelik yemininde tıbbi olarak ele alınmış ve kişilerin çevreleriyle olan etkileşimi göz ardı edilerek bir bütün olarak ele alınmamıştır.

Özerklik/bireye saygı ilkesi, özerk insanın saygının olduğuna, kişisel hedeflerini kendisinin belirleyebildiğine, bir eylem planı üzerinde karar verebilme yetisinin olduğuna ve tercihleri doğrultusunda bir eylemde bulunma özgürlüğünün olduğuna inanılan dört temel unsurdan oluşur. Özerkliğin sağlanabilmesi için dört unsurun her birinin en azından belli bir düzeyde var olması gerekir.²³ Hemşirelik yeminin ilk halinde bu ilkeye yönelik bir ifade yer almamaktadır. Fakat “bana verilen her türlü sırrı ve mesleğimi icra için çağrıldığımda edindiğim ailevi bilgileri saklayacağım” ifadesi bireye olan saygıyı düşündürmektedir. Uluslararası Hemşirelik Andı’nda ise “bakımım altındaki hastaların bütün değer ve dini inançlarına

saygı duyacağıma” ifadesi ile bireye saygı duyulması gerektiğini doğrudan belirtilmiştir.

Biyoetik terimleri sözlüğüne göre özerklik; bir toplumun ya da bireyin karar verme ve belirli bir yaşam biçimini seçme özgürlüğünü ifade eder.²⁴ Etik ve tıp etiğinde, özerklik kavramı birey için kullanılmaktadır. Bu bağlamda özerklik: “Bireyin kendi değerlerinden yola çıkarak kendisi ile ilgili kararlar vermesi”dir.²⁵ Özerklik, kişilerin yapısal bir özelliği olduğu düşünülürse, kişinin kendi kendine karar verebilme hakkının var olduğunu göstermektedir. Günümüzde bu ilke doğrultusunda, hastayı dinleme, sorularını yanıtlama, hastalığa, tedavi ve bakıma ilişkin bilgileri aktarmanın yapılmasını, hastanın kendi özerk seçim ve eylemine olanak tanımayı amaçlayan kurallar vardır. Özerk davranılmasını önceleyen çok sayıda bilgiler olmasına rağmen yeminde buna değinilmemiştir. Zaman zaman kişiler kendi istekleriyle özerkliğini hemşirelere bırakabilmektedir. Bu durumlarda hemşire hastanın inanç ve değerlerine özen göstermeli, saygı duymalı ve özerkliğe saygı ilkesini göz önünde bulundurmalıdır.

Adalet ve eşitlik ilkesi, bireylere adil, eşit ve uygun tedavinin sağlanması, materyal ve hizmetlerin dağıtılmasıdır.²⁰ Hemşirelik yeminin en son halinde bu ilkeyle ilgili “herhangi bir ırk, inanç, renk, siyasi veya sosyal durum ayırımı gözetmeksizin hastalarımı bakacağım” ifadesi yer almakta olup, ilk halinden herhangi bir sonuç çıkarılmamıştır.

Adalet toplumda hak ve kazançların herkesin yararına olacak şekilde dağıtılmasıdır. Eşitlik ise sahip oldukları haklar bakımından insanlar arasında hiçbir ayırım gözetilmemesi olarak tanımlanmaktadır. Sağlıkta eşitlik tanımının en ideali, herkese tam sağlık potansiyeline ulaşma fırsatı verilmesidir.²⁶ Böylece yemin ile birlikte hemşirelerin hastalara adaletli olarak eşit davranması gerektiği, tedavi bakımında birini diğerinden daha önemli görmemesi gerektiğinin önemi ortaya çıkmaktadır. Günümüzde en çok tıbbi olanakların eksikliği nedeniyle etik sıkıntı yaşanmaktadır. Böyle durumlarda hemşire tüm kriterleri (tıbbi kriterler, kişisel kriterler, yaş gibi) değerlendirmeli ona göre karar vermelidir.

Mahremiyet ve sır saklama ilkesi, temel bireysel haklardan olan mahremiyet; bireyin kişisel bilgi ya da sırlarının başka ifşa edilmesini kontrol etmesi anlamındadır. International Council of Nursing’in Hemşirelik Etik Kodları hemşirenin kişisel bilgiyi gizli tutmasını, bilgiyi paylaşması gerektiği noktada sağduyusunu kullanmasını önermektedir.²⁷ Nightingale Andı’nda sözü edilen “bana verilen her türlü sırrı ve mesleğimi icra için çağrıldığımda edindiğim ailevi bilgileri saklayacağım” ve günümüzdeki formunda “bana bireylerle ilgili olarak verilen tüm bilgileri saklayacağıma” ifadelerinde gizlilikten bahsedilmektedir.

Gizlilik ilkesi yalnızca masum bireylere zarar vermeyi engellemek gibi bir durumla karşı karşıya gelindiğinde sorgulanabilir.²⁰ Sağlık bakım alanında bilgisayarların kullanımının artması bilgiye ulaşmayı kolaylaştırdığı için gizlilik ile ilgili endişeler artmıştır. Kişisel bilgilere sadece hasta bakımını sağlamak amacı ile ulaşılmalıdır. Hastaya ilişkin bilgiler herkese açık yerlerde tartışılmamalı ve bu bilgiler bakım için gerekli bilgileri içermelidir. Gizli tutulması gereken bilgiler, hastaya ilişkin tıbbi, sosyal, mali veya demografik bilgiler, araştırma bilgileri ve bilgiyi kullanan sağlık personeline ilişkin bilgilerdir.²⁸ Hastalar bakım ve tedavileri için hemşirelere, geçmişlerine ve vücutlarına dokunmaları için izin verirler. Bu şekilde hastaların gizliliğinin korunması aynı zamanda kişiye olan saygıyı da beraberinde getirmekte ve hasta-hemşire ilişkisinin güçlenmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Hemşirelik andında yer alan “Mesleki bilgi ve becerilerimi en üst düzeyde tutmaya çalışacağıma” ve “sağlık ekibinin bütün üyeleri ile iş birliği yapacağıma ve onları destekleyeceğime” ifadeleri etik ilkeler açısından değerlendirilememiştir. Ama bu ifadeler Türk Hemşireler Derneği tarafından da belirtilen aşağıdaki Hemşirenin Mesleki Sorumlulukları maddelerini kapsamaktadır.¹⁷

Hemşire mesleki uygulamalarının sorumluluğunu üstlenir.

Hemşire, mesleki uygulama standartlarının geliştirilmesine katkıda bulunur ve bu standartlara göre hizmet verir.

1. Hemşire araştırmalara ve kanıtla dayalı mesleki bilgi birikiminin geliştirilmesinde sorumluluk üstlenir.

2. Hemşire, nitelikli bakım sağlamak için mesleki yeterliliğini sürdürmek ve yükseltmekle sorumludur.

3. Hemşire, mesleğin saygınlığını koruyan ve geliştiren davranışlarını her zaman sürdürür.

4. Hemşire, mesleki bilgi ve deneyimlerini paylaşma sorumluluğunu üstlenir.

5. Hemşire, meslektaşları ile onların gelişimlerini destekleyici ve ait olma duygusunu güçlendirici nitelikte profesyonel ilişkiler kurar.

6. Hemşire, tüm sağlık meslek üyeleri ile yapıcı, etkin ve sürekli işbirliği içinde çalışır.

7. Hemşire, hemşirelik öğrencilerine uygun öğrenme ortamlarının hazırlanması ve öğrencilerin desteklenmesinde sorumluluk üstlenir.

SONUÇ

İncelenen hemşirelik antlarında bireylere yönelik temel bir saygının olduğu, bireylere tercih yapma özgürlüğünün verildiği, bireye zarar vermekten kaçınılması gerektiği, kötülüğü engelleyip iyilik yapılması, verilen özel ya da gizli bilgilerin açıklanmaması gerektiği, herkese adil, eşit, uygun tedavi ve bakım verilmesinin önemi vurgulanmıştır. Ayrıca hemşirelerin mesleğe karşı sorumluluklarına da değinilmiştir. Hemşirelerin, mesleğe başlarken hemşirelik yemini etmeleri için ant içimi törenleri yapılmaya devam edilmeli ve bunun hemşirelerde etik ilkelerin farkına varması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Çıkar Çatışması

Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması veya finansal destek bildirmemiştir.

Yazar Katkıları

Bu çalışmaya, adı geçen yazar eşit katkı sağlamıştır.

KAYNAKLAR

- Ünal O. [Etymology of The Word Ant]. Acta J Turc Stud 2013;2:1-5.
- Durmuş İ. [Elements of Blood Brotherhood and Oaths for Turks]. Milli Folklor 2011;23(89):100-108.
- Türk Dil Kurumu. [Turkish dictionary]. Türkçe Sözlük. 10. Baskı. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları; 2005. p.104.
- Aktaş E. [Oath Taking Among Turks and Hungarians]. Acta J Turc Stud 2013;2:1-5.
- Durmuş İ. [Türk Kültür Çevresinde Ant]. Milli Folklor 2009;21(84):97-106.
- İnan A. [Ancient Turks and Folklore Ant]. DTCF Derg 1948;6(4):279-290.
- Pelin SŞ. [Evolution of Physician's Oath]. Türkiye Klinikleri J Med Ethics 1994;2(1):3-7.
- Markel H. ["I Swear by Apollo" - on Taking the Hippocratic Oath]. N Engl J Med 2004;350(20):2026-2029.
- Kaya N, Turan N, Öztürk A. [Men nurse image in Turkey]. J Hum Sci 2011;8(1):16-30.
- Tezel A, Akpınar BA, Yurttaş A, Çelebioğlu A. [Will Patients Accept the Male Nurse?]. Türkiye Klinikleri J Med Ethics 2008;16(1):13-8.
- Ökdem Ş, Abbasoğlu A, Doğan N. [Hemşirelik tarihi, eğitimi ve gelişimi]. DSHMYD 2000;1(1):5-11.
- Meleis IA. Theoretical nursing: development and progress. 5th ed. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins; 2012. p.1-37.
- Daiyullah AA. [Eponyms in Medical Literature Linked to Nurses]. Our Dermatol Online. 2012;3(4):371-372.
- Yıldırım N. [History of nursing in modern hospitals in Turkey from the war]. Savaşlardan Modern Hastanelere Türkiye'de Hemşirelik Tarihi. 1. Baskı. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları; 2014. p.52-74.
- Storch JL, Kenny N. [Shared Moral Work of Nurses and Physicians]. Nursing Ethics 2007;14(4):478-491.
- Miracle VA. [National Nurses Week and the Nightingale Pledge]. Dimens Crit Care Nurs 2009;28(3):145-146.
- Türk Hemşireler Derneği. [Ethics, principles and responsibilities for nurses]. Hemşireler için Etik, İlke ve Sorumluluklar. Ankara: Türk Hemşireler Derneği Yayınları; 2009. p.1-9.
- Buldukoğlu K. [Ethics in Nursing Research]. Türkiye Klinikleri J Med Ethics 1997;5(3):111-116.
- Korkmaz F. [Profesionalizm and Nursing in Turkey]. Hacettepe Univ Hemsire YO Derg 2011;18(2):59-67.
- Burkhardt MA, Nathaniel A. Ethics and issues in contemporary nursing. 4th ed. Canada: Cengage Learning; 2014. p.58-88.
- Aydın E, Ersoy N. [The Principles of Medical Ethics]. Türkiye Klinikleri J Med Ethics 1995;3(2):48-52.
- Veatch RM. Cross-Cultural Perspectives in Medical Ethics. 2nd ed. London: Jones & Bartlett Learning; 2000. p.357-370.
- Okuroğlu GK, Bahçecik N, Alpar ŞE. [Philosophy and Nursing Ethics]. Cilicia J Philosophy 2014;1(1):53-61.
- Oğuz NY, Tepe H, Büken NÖ, Kucur DK. [Dictionary of bioethics terms]. Biyoetik Terimleri Sözlüğü. Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu; 2005. p.196-200.
- Baykara ZG, Şahinoğlu S. [A Concept Analysis of Professional Autonomy in Nursing]. J Anatolia Nurs Health Sci 2013;16(3):176-181.
- Demirel A, Akın B. [Social Justice, Equality and Nursing in Health]. DEUHYED 2014; 7(3):238-245.
- International Council of Nurses. [The ICN Code of Ethics for Nurses]. Nurs Ethics 2001;8:375-379.
- Karaöz S. [Cerrahi hemşireliği ve etik]. Cumhuriyet Univ Hemsire YO Derg 2000;4(1):1-8.